

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مجموعه مقالات همایش

طالقانی و زمانه ما

www.ketabchi.com

انتشارات پرکاس - ۱۴۰۰

مجموعه مقالات همایش طالقانی و زمانه ما

گردآوری: مجتمع فرهنگی آیت الله طالقانی

چاپ اول: زمستان ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۶۹-۵۳-۸

قیمت: ۳,۰۰۰,۰۰۰ ریال

شمارگان: ۵۰ جلد

چاپ: آریا

www.parkaas.ir

انتشارات پرکاس

تهران- بزرگراه اشرفی اصفهانی، بالاتر از جلال آل احمد، بن بست گلها پلاک ۳

تلفن: ۴۴۶۹۰۷۶۱

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار؛ سخن دبیر همایش؛ محمد مهدی جعفری
۱۷	۱. گفتاری در باب طالقانی و توحید انسان‌گرا؛ سیدهاشم آقاجری
۲۹	۲. آیت‌الله طالقانی و جنبش چریکی دهمی ۴۰ و ۵۰؛ مقایسه‌ی مواضع طالقانی و شریعتی در خصوص جنبش چریکی ایران؛ محمد حسین رفیعی
۷۳	۲. طالقانی و مسئولیت اجتماعی؛ حسن اسدی
۸۹	۴. رواداری: سنگ بنای زیست مؤمنانه و متغیر کلیدی توسعه؛ در اندیشه و عمل سید محمود طالقانی؛ مهرنوش بستمنکار
۱۲۱	۵. تحلیل پیش فرض‌های آیت‌الله طالقانی در تفسیر پرتوی از قرآن؛ رامین پورسعید؛ مرضیه آذرنیا
۱۵۱	۶. طالقانی، سوسیالیست مسلمان؛ پردازشی از معانی اقتصاد سیاسی اسلامی؛ حبیب‌الله پیمان
۱۷۵	۷. بازگشت به قرآن و توسعه ملی در اندیشه طالقانی؛ محمد توسلی
۱۸۵	۸. جهت‌گیری تفسیری علامه شلتوت و آیت‌الله طالقانی؛ سید محمد ثقفی
۲۰۵	۱. برداشت‌های ناب و عصری آیة‌الله طالقانی از جزء سی‌ام قرآن؛ جلال جلالی‌زاده
۲۲۱	۱۰. بررسی اندیشه‌های سیاسی آیت‌الله طالقانی بر اساس اسپریگنز؛ قادر حافظ (صدرا)؛ فرزاد محمدی
۲۵۱	۱۱. بررسی و بازخوانی نظام‌آهنگ سوره‌های جزء سی‌ام از منظر آیت‌الله طالقانی؛ فرزین حبیب‌زاده

۲۹۱	۱۲. کرامت انسانی در اسلام از منظر آیت‌الله طالقانی؛ عبدالحسین خسروپناه؛ حسام‌الدین مؤمنی
۳۱۳	۱۳. هستی‌شناسی از دیدگاه آیت‌الله طالقانی (هستی؛ خیر مطلق)؛ علی خوشگواری
۳۴۱	۱۴. شورا از دیدگاه طالقانی؛ علی شاملو محمودی
۳۶۷	۱۵. مبارزه بر پایه مکتب؛ امیر (بهر روز) طیرانی
۳۸۷	۱۶. طالقانی؛ آموزگار بزرگ آزادی؛ سید علی اصغر غروی
۳۹۷	۱۷. مقایسه دیدگاه سید محمود طالقانی و سید ابوالحسن بنی‌صدر در باره مالکیت؛ حجت فلاح توتکار
۴۲۹	۱۸. مدیریت جذب مخالف در تفسیر قرآنی آیت‌الله طالقانی؛ اکرم فیضری‌نیا
۴۴۷	۱۹. مقدمه‌های بر بازخوانی مکتب طالقانی و رهنمودهای تربیتی آن: عشق، صلح و رهایی بخشی؛ صادق کشاورزین؛ افضل‌السادات حسینی
۴۹۵	۲۰. بررسی مؤلفه‌های فرهنگ سیاسی تشیع در اندیشه آیت‌الله طالقانی؛ مطالعه موردی ظلم‌ستیزی و عدالت‌طلبی، جهاد و شهادت؛ محمد معین گل‌باغ
۵۲۵	۲۱. ویژگی‌های قرآن پژوهی آیت‌الله طالقانی و نوآوری‌های تفسیری پرنوی از قرآن؛ معصومه گل‌محمدی؛ رضا ساداتی
۵۴۵	۲۲. زن در اندیشه و عمل طالقانی؛ فاطمه گوارایی
۵۵۵	۲۳. آیا آیت‌الله طالقانی توسعه‌گرا بود؟؛ سعید مدنی
۵۷۵	۲۴. طالقانی و رویکرد تشکیلاتی؛ محسن مدیرشانه‌چی

پیشگفتار

«وَاعْلَمُوا أَنَّ هَذَا الْقُرْآنَ هُوَ النَّاصِحُ الَّذِي لَا يُعْشُ، وَ الْهَادِي الَّذِي لَا يَضِلُّ، وَ الْمُحَدِّثُ الَّذِي لَا يَكْذِبُ. وَ مَا جَالَسَ هَذَا الْقُرْآنَ أَحَدًا إِلَّا قَامَ عَنْهُ بِزِيَادَةٍ أَوْ نُقْصَانٍ: زِيَادَةٌ فِي هُدًى، أَوْ نُقْصَانٍ مِنْ عَمَى.» (امام علی علیه السلام، نهج البلاغه، خطبه ۱۷۵)

و بدانید که این قرآن همان نصیحت کننده خیرخواهی است که نیرنگ نمی زند، و همان راهنمای به راه راست برنده ای است که راه را گم نمی کند و سخنگویی است که دروغ نمی گوید. و هیچ کس با این قرآن، همنشینی نکرد جز اینکه با یک افزونی یا کاستی از کنار آن برخاست: افزودنی بر شناخت و آگاهی او برای رفتن به راه راست، یا کاستی از کوری گمراهی.

آیت الله طالقانی در سراسر زندگی با قرآن زیست، از قرآن آموخت و پیوسته پرتوی از آموخته های خود را بر دیگران تابید. از خوردن قرآن نور گرفت و بر دل دیگران پرتوافکن شد. در درازای چهل سال زندگی پویا و نستوه خود در یک دست قرآن را گرفته بود و در دست دیگرش نهج البلاغه.

آموزه های قرآنی، رهنمودهای نبوی و راهبردهای علوی همه ذهن، زبان، اندیشه و گفتمان او بود و در سراسر زندگی، در مدرسه و مسجد، در خانه و در اجتماع، در زندان و در تبعید، از آموخته ها بهره مند می کرد و از تجارب عبرت آموز و از حوادث تجربه اندوز پی در پی هشدار می داد.

هدفش رها ساختن انسان هایی بود که بار سنگین و کمرشکن زندگی مادی این جهانی پشت آنان را خم کرده بود، و غل و زنجیرهای مکتب های تگ نظرانه انحرافی بر دست و پا و اندیشه هایشان سنگینی می کرد.

از فراسوی شب های دهگانه در حال گذار ستم فرعونیان و از درون زندان های اجتماعی و انفرادی جلاهای بازمانده از عاد و ثمود، به سپیده دم آزادی می نگریست و به همه کسانی که در بند و زنجیر گزمکان و اندیشه ورزان گرفتار بودند، نوید آزادی می داد و بر آمدن سپیده دم

رهایی را از سنت‌های دگرگون‌ناپذیر پروردگاری می‌دانست.

همه وجودش، در همه حال، در همه جا، و در همه زمان‌ها، امید بود و نوید؛ امید به آینده روشن و فرارونده انسان‌های تعالی‌جوی با هم متحد و نوید به پایان رسیدن شب‌های ستمگری، خودکامگی، بهره‌کشی و به بیراهه و کژ راه بردن بندگان خدا، اگرچه این شب تیره به درازا کشد و دیر بآید.

پیوسته این مزده امیدبخش و زندگی‌آفرین الهی را بر زبان داشت که:

اراده پروردگاری ما بر این قرار دارد که برای کسانی که در سراسر زمین به بند کشیده شده ناتوان نگاه داشته شده‌اند، زمینه بهره‌مند شدن از نعمت‌های [آگاهی و آزادی] را فراهم کنیم، سپس آنان را پیشوایانی [برای رهایی‌بخشیدن به دیگر بندیان] قرار دهیم، و در نهایت آنان را جایگزین [خداوندان زر و زور و تزویر] کنیم. «(سوره قصص، آیه ۵).

زندگی کوتاه ولی با برکت او به شرح زیر گذشت.

- ۱۲۸۹ هجری شمسی. تولد در روستای «گل‌نرد» در میان کوه‌های سر به فلک کشیده طالقان، در خانواده‌ای روحانی. پدرش مرحوم آقا سید ابوالحسن علایی طالقانی، اگرچه روحانی و درس خوانده نجف بود، لیکن با تعمیر ساعت زندگانی را می‌گذرانید، در حقیقت از جمله کسانی بود که «نان دنیا را می‌خورد و برای دین کار می‌کرد». نه از تیره کسانی که «نان دین را می‌خورند و برای دنیا می‌ستیزند».

- ۱۳۰۱. ورود به حوزه علمیه قم و خواندن دروس حوزوی زیر نظر استادان آن روز حوزه و از جمله مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی، مؤسس حوزه علمیه قم.

- ۱۳۱۵. چون مطلب و مقصود را در حوزه علمیه قم نمی‌یابد، راهی نجف می‌شود و در محضر برخی از استادان آنجا برای آموختن درس‌هایشان حضور می‌یابد و باز هم به همان علت، به قم و سپس به تهران مراجعه می‌کند و ساکن تهران می‌شود.

- ۱۳۱۸. به علت دفاع از حجاب در برابر یک مأمور شهربانی، دستگیر و به دو ماه زندان محکوم می‌شود.